

Brusel 13. června 2024
(OR. en)

11220/24

COASI 88
ASIE 27
CFSP/PESC 953
PE 187
ECOFIN 722
WTO 82
COHOM 136

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	13. června 2024
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	JOIN(2024) 20 final
Předmět:	SPOLEČNÁ ZPRÁVA EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Zvláštní administrativní oblast Hongkong Výroční zpráva za rok 2023

Delegace naleznou v příloze dokument JOIN(2024) 20 final.

Příloha: JOIN(2024) 20 final

EVROPSKÁ
KOMISE

VYSOKÝ PŘEDSTAVITEL
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 13.6.2024
JOIN(2024) 20 final

SPOLEČNÁ ZPRÁVA EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Zvláštní administrativní oblast Hongkong

Výroční zpráva za rok 2023

SPOLEČNÁ ZPRÁVA EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

ZVLÁŠTNÍ ADMINISTRATIVNÍ OBLAST HONGKONG:

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2023

Shrnutí

Od předání Hongkongu Čínské lidové republice (ČLR) v roce 1997 Evropská unie (EU) a její členské státy pozorně sledují politický a hospodářský vývoj ve Zvláštní administrativní oblasti (ZAO) Hongkong.

V souladu se závazkem daným Evropskému parlamentu v roce 1997 Komise a vysoký představitel / místopředseda Komise vydávají výroční zprávu o vývoji v Hongkongu. V průběhu let se tyto zprávy soustředily zejména na provádění zásady „jedna země, dva systémy“ a na autonomii Hongkongu, jak stanoví základní zákon.

Toto je 26. zpráva a týká se roku 2023. Rok 2023 byl ve znamení i) reformy systému voleb do okresních rad a prvních voleb po jejím provedení, což vedlo k dalšímu snížení politického pluralismu v Hongkongu; ii) pokračujícího zaměření na národní bezpečnost ve třetím roce po zavedení zákona o národní bezpečnosti a iii) snahy o normalizaci hospodářských vztahů po ukončení cestovních omezení souvisejících s pandemií COVID-19. Pokračovalo narušování autonomie Hongkongu a jeho základních svobod a práv, které měly být chráněny nejméně do roku 2047. V roce 2023 byla přijata soudní rozhodnutí podporující prosazování práv LGBTI+ osob.

Pokračovaly soudní procesy vedené proti prodemokratickým aktivistům, politikům a zastáncům demokracie podle zákona o národní bezpečnosti a souvisejících právních předpisů, v některých případech se značným zpožděním. Jednání v rámci soudního procesu týkajícího se národní bezpečnosti proti 47 prodemokratickým aktivistům, kteří se účastnili primárních voleb, začala v únoru 2023 a skončila počátkem prosince 2023. Rozsudek se očekává na jaře 2024. Soudní proces se dvěma bývalými šéfredaktory rozpuštěného nezávislého média Stand News, kteří byli obviněni na základě zákona o podněcování ke vzpouře z koloniální éry, byl v listopadu 2023 přerušen a odložen na jaro 2024. Dne 18. prosince byl zahájen soudní proces týkající se národní bezpečnosti s mediálním magnátem a zastáncem demokracie Jimmym Laiem. Do konce roku 2023 nebyl oznámen časový harmonogram jednání v rámci soudního procesu proti hongkongské Alianci na podporu vlasteneckých demokratických hnutí Číny, mimo jiné proti prominentní aktivistce Chow Hang-tung. Mnoho obžalovaných je od března 2021 drženo ve vazbě, v některých případech v samovazbě.

V rámci exteritoriálního uplatňování zákona o národní bezpečnosti hongkongské orgány dvakrát vydaly zatykač na hongkongské prodemokratické aktivisty v exilu. V Hongkongu následně policie vyslýchala příbuzné a další kontakty hledaných aktivistů.

Přestože je svoboda internetu v Hongkongu obecně zachovávána, orgány nadále blokovaly online obsah považovaný za citlivý, například webové stránky nevládní zájmové organizace Hong Kong Watch se sídlem v Londýně.

Tento vývoj nadále podkopává důvěru v právní stát v Hongkongu.

EU veřejně i neveřejně vyjadřovala znepokojení nad vývojem situace v Hongkongu.

Vysoký představitel / místopředseda Komise zveřejnil na platformě X (dříve Twitter) následující příspěvek týkající se Hongkongu:

- ✓ 5. července – příspěvek týkající se zatykače na osm aktivistů¹

Mluvčí EU vydala prohlášení o Hongkongu týkající se následujících bodů:

- ✓ 6. července – prohlášení mluvčí o změnách systému voleb do okresních rad²
- ✓ 18. prosince – prohlášení mluvčího o zahájení procesu s Jimmym Laiem podle zákona o národní bezpečnosti³.

Příspěvky mluvčí EU na platformě X (dříve Twitter) o Hongkongu se týkaly následujících témat:

- ✓ 11. března – příspěvek o odsouzení organizátorů vigilie připomínající události 4. června za neuposlechnutí výzvy národní bezpečnostní policie⁴
- ✓ 11. prosince – příspěvek k volbám do okresních rad⁵

Na 38. zasedání dialogu o lidských právech mezi EU a Čínou, které se konalo 17. února v Bruselu, vyjádřila EU znepokojení nad zhoršováním svobody pokojného shromažďování a sdružování a svobody projevu v Hongkongu⁶.

Evropský parlament přijal 15. června usnesení o zhoršování základních svobod v Hongkongu, zejména v případě Jimmyho Laie⁷. Usnesení vyjadřuje „znepokojení nad exteritoriálním uplatňováním zákona o národní bezpečnosti“.

Vedoucí představitelé EU vyjádřili během summitu EU a Číny, který se konal 7. prosince v Peking, obavy ohledně vývoje v Hongkongu.

Hongkongské hospodářství v roce 2023 vzrostlo o 3,2 %. Tomu předcházely čtyři roky převážně záporného růstu (– 1,7 % v roce 2019; – 6,5 % v roce 2020; – 3,5 % v roce 2022). Nicméně i po zohlednění růstu v roce 2023 **zůstává hongkongské hospodářství po očištění o inflaci pod úrovní roku 2018.** V roce 2023 **zůstala inflace pod kontrolou** a činila 2,1 %.

¹ Příspěvek vysokého představitele / místopředsedy Komise o zatykači na osm aktivistů, 5. července, k dispozici na adrese: <https://twitter.com/JosepBorrellF/status/1676663898886361088>

² Prohlášení mluvčí o změnách systému voleb do okresních rad, 6. července, k dispozici na adrese: https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-changes-district-council-electoral-system_en

³ Prohlášení mluvčího o zahájení procesu s Jimmym Laiem podle zákona o národní bezpečnosti, 18. prosince, k dispozici na adrese: https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-start-national-security-trial-against-jimmy-lai_en

⁴ Příspěvek o odsouzení organizátorů vigilie připomínající události 4. června za neuposlechnutí výzvy národní bezpečnostní policie je k dispozici na adrese: <https://twitter.com/NabilaEUspox/status/1634573843116220419>

⁵ Příspěvek k volbám do okresních rad, k dispozici na adrese: <https://twitter.com/nabilaEUspox/status/1734134836573479177?s=48&t=DhTwM2QUg9VBLA9NCBIQXw>

⁶ https://www.eeas.europa.eu/eeas/china-38th-human-rights-dialogue-european-union-takes-place-brussels_en

⁷ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0242_CS.html

V oblasti zaměstnanosti se potvrdilo oživení na úroveň před pandemií COVID-19 – nezaměstnanost se v průběhu roku pohybovala kolem 3 %. V roce 2022 (poslední dostupné údaje) byla ZAO **sedmou největší obchodní ekonomikou na světě** (2022, hongkongská statistika a údaje WTO)⁸. EU byla během prvních deseti měsíců roku 2023 **pro Hongkong třetím největším obchodním partnerem** po pevninské Číně a Tchaj-wanu.

Vývoj situace v souvislosti s pandemií COVID-19

V únoru 2023 orgány zrušily poslední cestovní omezení související s pandemií COVID-19. Přísná opatření přijatá v reakci na pandemii COVID-19 v roce 2020 – včetně třítydenní karantény pro příchozí cestující – *de facto* izolovala Hongkong od zbytku světa.

I. Politický a společenský vývoj

Řádné volby do okresních rad

Volby do okresních rad, které se konaly 10. prosince, zaznamenaly historicky nízkou volební účast v přímo voleném volebním obvodu, a to 27,54 %, zatímco v roce 2019 účast dosahovala 71,23 %. Po zavedení zákona o národní bezpečnosti v roce 2020 a reformě volebních postupů pro volbu předsedy Výkonné rady a volby do Zákonodárné rady v roce 2021 byl přepracován také volební proces pro volby do okresních rad, čímž byla zavedena politická doktrína „vlastenci spravují Hongkong“. Kvůli přepracovanému nominačnímu procesu se do voleb nedostal žádný prodemokratický kandidát.

Dne 2. května oznámil předseda Výkonné rady plán reformy systému voleb do okresních rad pro nové volební období začínající 1. ledna 2024. Dne 31. května předložila hongkongská vláda Zákonodárné radě k prvnímu čtení návrh zákona o okresních radách (novelu) z roku 2023. Zákonodárná rada, v níž od reformy volebního systému v roce 2021 není žádný zástupce prodemokratického tábora, dne 6. července návrh zákona jednomyslně schválila.

Podle nového rámce se celkový počet křesel v okresních radách snížil ze 479 na 470, přičemž počet přímo volených křesel se snížil ze 452 na 88. Členové oblastních výborů, okresních výborů pro boj s kriminalitou a okresních výborů pro požární bezpečnost – všichni jmenovaní vládou – volí dalších 176 míst; zbývajících 179 křesel jmenuje sama vláda. 27 míst *ex officio* zůstává i nadále vyhrazeno pro zástupce původních obyvatel.

Podle novelizovaného zákona musí kandidáti na volitelná místa získat tři nominace od každého z místních okresních výborů a projít prověrkou, na níž se podílí Výbor národní bezpečnosti, orgán mimo soudní kontrolu zřízený podle zákona o národní bezpečnosti v roce 2020. V každé z 18 okresních rad zastávají funkci předsedy státní úředníci namísto volených okresních radních, a to podle zásady vlády „vedené mocí výkonnou“. Dne 12. října vláda oznámila složení Výboru pro kontrolu způsobilosti okresních rad, nového prověřovacího orgánu vytvořeného návrhem zákona o okresních radách (novelou) z roku 2023.

Během období pro předkládání nominací do voleb, které probíhalo od 17. do 30. října, politici z propekingského i prodemokratického tábora upozorňovali na potíže se zajištěním dostatečného počtu nominací. Žádný z kandidátů Demokratické strany nakonec nesplnil

⁸ https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=81 (součet členských států EU).

podmínky pro účast ve volbách. Prodemokratická opozice je nyní *de facto* vyloučena ze Zákonomádné rady i z okresních rad.

Dne 9. listopadu potvrdil prověřovací výbor nominaci 399 kandidátů a uvedl, že „všichni kandidáti splňují zákonné požadavky a podmínky pro dodržování základního zákona a věrnost“ zvláštní administrativní oblasti Čínské lidové republiky. Dne 1. prosince Nejvyšší soud v rámci soudního přezkumu rozhodl, že požadavek na nominaci nepředstavuje nadměrné omezení ústavního práva kandidovat ve volbách.

Volební komise v den voleb 10. prosince oznámila prodloužení doby hlasování o hodinu a půl kvůli technickému problému v elektronickém volebním systému. Příslušníci donucovacích orgánů zatkli šest lidí, kteří údajně podněcovali ostatní k odevzdání prázdných hlasů; přinejmenším jeden z nich byl obviněn a propuštěn na kauci.

Zatímco volební účast u přímo volených míst (územní volební obvody) dosáhla historického minima, volební účast u nepřímo volených míst (obvody okresních výborů) činila 96,92 %, tj. přibližně 2 454 hlasů. Dne 12. prosince vláda oznámila 179 jmenovaných členů nových okresních rad.

Národní bezpečnost a vlastenectví

Národní bezpečnost zůstala pro hongkongské orgány hlavní prioritou po celý rok 2023. Vláda pokračovala v úsilí o přípravu právních předpisů podle článku 23 základního zákona⁹, čímž doplnila čtyři trestné činy proti národní bezpečnosti podle zákona o národní bezpečnosti¹⁰. Dne 17. ledna předseda Výkonné rady uvedl, že nový zákon se zaměří na špionážní činnost a „skryté organizace“ a bude se týkat nových médií a technologií. Dne 25. října oznámil předseda Výkonné rady ve svém výročním politickém projevu, že vláda dokončí **legislativní proces podle článku 23** do roku 2024.

Předseda Výkonné rady nadále vyzýval k „ostrážitosti“ vůči „**měkkému odporu**“, zejména ve svém projevu, který pronesl 1. července na recepci u příležitosti 26. výročí založení Zvláštní administrativní oblasti Hongkong. Koncept „měkkého odporu“ nebyl blíže definován ani vysvětlen, což přispívá k rozšířené opatrnosti a autocenzuře v hongkongské společnosti.

Hongkongská vláda také zvýšila důraz na **vlasteneckou výchovu**. Poté, co bylo obnoveno cestování mezi Hongkongem a pevninou bez karantény, odcestovala 3. dubna první skupina přibližně 200 středoškoláků na pevninu, aby splnila požadavek povinného učebního plánu občanství a sociálního rozvoje, který od roku 2021 nahradil předmět liberální studia.

Dne 24. října přijal Stálý výbor Všečínského shromáždění lidových zástupců v Pekingu zákon o vlastenecké výchově. Ve svém výročním politickém projevu se předseda Výkonné rady zavázal podporovat vlasteneckou výchovu v Hongkongu. Za měsíc, 23. listopadu, představil

⁹ Článek 23 základního zákona Hongkongu stanoví, že Zvláštní administrativní oblast Hongkong bude samostatně přijímat zákony, které budou zakazovat jakékoli jednání, jež představuje vlastizradu, pokus o odtržení země, podněcování ke vzpouře, převrat namířený proti ústřední vládě Čínské lidové republiky nebo vyžádání státního tajemství, zakazovat zahraničním politickým organizacím nebo subjektům vykonávat politickou činnost v regionu a zakazovat regionálním politickým organizacím nebo subjektům navazovat vazby se zahraničními politickými organizacemi nebo subjekty. Poslední pokus o vypracování článku 23 v roce 2003 vyvolal rozsáhlé protesty veřejnosti, které vedly k zastavení legislativního projektu.

¹⁰ Zákon Čínské lidové republiky o ochraně národní bezpečnosti ve Zvláštní administrativní oblasti Hongkong zakazuje odtržení od země, podvratnou činnost, teroristické aktivity a společenství s cizí zemí nebo s vnějšími elementy s cílem ohrožit národní bezpečnost.

Úřad pro vzdělávání nový rámcový vzdělávací program humanitních předmětů pro základní školy. Hlavním principem pro vývoj tohoto nového předmětu, který má být zaveden ve školním roce 2024/2025, bylo „sladění s národním směrem vlastenecké výchovy“.

Zákonodárna rada dne 15. listopadu schválila návrh zákona o regionální vlajce a regionálním znaku (novelu 2023), jehož cílem je „lépe zachovat důstojnost“ obou oficiálních symbolů. Návrh zákona uvádí nevhodné používání obou symbolů a ukládá ministrovi školství, aby zařadil výuku těchto dvou symbolů do základního a středního vzdělávání.

V roce 2023 se **prostor pro pluralitní hlasy** v Hongkongu dále zmenšil. **Demokratické straně** – kdysi největšímu prodemokratickému politickému uskupení – se v únoru, březnu a září nepodařilo uspořádat fundraisingové akce, protože nejméně pět poskytovatelů prostor na poslední chvíli odřeklo. Vláda 14. listopadu zamítla nabídku strany na zřízení stánku na každoročním trhu konaném u příležitosti lunárního Nového roku. **Občanská strana**, politické uskupení založené v roce 2006, byla 27. května rozpuštěna. Toto uskupení mělo kdysi druhý nejvyšší počet prodemokratických zákonodárců v Zákonodárné radě. Rozhodnutí přišlo poté, co žádný z členů nenastoupil do funkce v jejím výkonném výboru.

Aktivisté a politici nadále opouštěli Hongkong. Dne 3. prosince oznámila aktivistka Agnes Chowová, která byla v srpnu 2020 zatčena a propuštěna na kauci a studovala v Kanadě, že se nevrátí do Hongkongu, kde se měla přihlásit na policii. 27. prosince oznámil aktivista Tony Chung, který se v roce 2020 pokusil požádat o politický azyl na americkém konzulátu v Hongkongu, že dorazil do Spojeného království a hodlá tam požádat o azyl. Chung byl odsouzen za pokus o odtržení od země podle zákona o národní bezpečnosti a dostal trest 43 měsíců.

Dne 19. října Nejvyšší soud zamítl soudní přezkum nuceného odchodu státního úředníka do důchodu. Státní úředník nepředložil včas podepsané prohlášení o věrnosti zvláštní administrativní oblasti.

Dne 13. prosince vláda zahájila konzultační proces k aktualizaci **služebního zákona**, který se vztahuje na více než 180 000 státních zaměstnanců. Aktualizovaný návrh nejen připomínal státním zaměstnancům, aby byli obezřetní při vyjadřování svých názorů na vládní politiku, ale také rozšířil rozsah loajality státních zaměstnanců tak, aby zahrnoval i ústřední lidovou vládu Čínské lidové republiky v Pekingu. Vláda rovněž nařídila, aby všichni státní zaměstnanci absolvovali školení o národní bezpečnosti.

Provádění právních předpisů o národní bezpečnosti

Dne 30. června uplynulo třetí výročí zavedení zákona o národní bezpečnosti. Podle údajů Bezpečnostního úřadu bylo k 29. prosinci 2023 na základě zákona o národní bezpečnosti a souvisejících ustanovení zatčeno 290 osob, přičemž míra odsouzení činila 100 %. V březnu hongkongská vláda vyčlenila dalších 5 miliard HKD (590 milionů EUR) do „zvláštního fondu“ určeného na zajištění národní bezpečnosti.

V roce 2023 hongkongské orgány poprvé vydaly seznam hledaných osob zaměřený na osoby pobývající v zahraničí, včetně cizích státních příslušníků, **čímž zákon o národní bezpečnosti uplatnily extraterritoriálně**. Dne 3. července vypsala národní bezpečnostní policie odměnu 1 milion HKD (118 000 EUR) na každého z osmi aktivistů žijících v exilu kvůli údajnému

spolčení s cizími zeměmi nebo vnějšími elementy. Následujícího dne předseda Výkonné rady prohlásil, že všech osm bude „doživotně stíháno“.

Seznam hledaných osob vyvolal v Hongkongu dominový efekt. Dne 5. července zatkla národní bezpečnostní policie čtyři členy již zaniklé politické skupiny Demosisto za shromažďování finančních prostředků na podporu „protičínských“ aktivit v zahraničí. Právní společnost a advokátní komora 6. července oznámily, že zahájily vyšetřování proti dvěma svým zahraničním členům. Policie zatím předvedla k výslechu nejméně 26 rodinných příslušníků a přátel osmi hledaných osob.

Dne 14. prosince policie zveřejnila druhý seznam hledaných osob sestávající z pěti aktivistů žijících v exilu, kteří byli obviněni z „podněcování k odtržení od země, podněcování k podvrtné činnosti a spolčení s cizí zemí nebo s vnějšími elementy“, přičemž na každého z nich byla vypsána odměna ve výši 1 milionu HKD (118 000 EUR). K 31. prosinci nebyla do Hongkongu vydána žádná osoba uvedená na seznamu hledaných osob.

Hongkongské úřady rozšířily provádění zákona o národní bezpečnosti i na další oblasti. Vláda například doplnila ustanovení o národní bezpečnosti do dražeb pozemků a bude požadovat, aby volně dostupné televizní a rozhlasové stanice vysílaly pořady o zákoně o národní bezpečnosti alespoň 30 minut týdně, jakmile jejich licence budou podrobeny střednědobému přezkumu. Vláda rovněž zavedla nové způsoby, jak mohou uživatelé knihoven nahlásit tituly, které považují za nevhodné nebo ohrožující národní bezpečnost.

Dne 15. prosince vláda poprvé změnila prováděcí pokyny k článku 43 zákona o národní bezpečnosti, který upravuje použitelná donucovací opatření. Úpravou byla ministru pro bezpečnost udělena pravomoc zmrazit majetek podezřelých a obviněných v případech týkajících se národní bezpečnosti až do ukončení všech jejich soudních řízení, čímž se zrušilo dřívější omezení, podle něhož byla tato lhůta omezena na dva roky, pokud Nejvyšší soud nepovolil její prodloužení.

Soudní řízení zahájená na základě zákona o národní bezpečnosti a zákona o podněcování ke vzpouře z koloniální éry pokračovala, i když se značnými průtahy. Mnoho obžalovaných je od března 2021 drženo ve vazbě, v některých případech v opakované samovazbě.

V hromadném soudním procesu se 47 prodemokratickými zákonodárci a aktivisty, kteří se zúčastnili primárních voleb v roce 2020, obvinil státní zástupce obžalované ze „spiknutí za účelem podvrtné činnosti“ podle zákona o národní bezpečnosti. Maximální trest je doživotí. Jedná se o proces podle zákona o národní bezpečnosti s nejvyšším počtem obžalovaných. Celkem 16 obžalovaných se nedoznalo. Vzhledem k tomu, že soud v březnu 2021 zamítl u většiny obžalovaných propuštění na kauci, zůstává řada z nich ve vazbě. Soudní proces začal 6. února a trval 118 dní, tedy více než původně plánovaných 90 dní. Dne 4. prosince bylo předloženo závěrečné stanovisko. Bylo oznámeno, že rozsudek bude vyneseno do tří až čtyř měsíců od uvedeného data.

Soudní proces zahájený na základě zákona o národní bezpečnosti proti hongkongské **Alianci na podporu vlasteneckých demokratických hnutí Číny (dále jen „alliance“)** vstoupil do soudní fáze. K 31. prosinci 2023 však Nejvyšší soud neoznámil datum zahájení soudních jednání. Skupina občanské společnosti pořádala každoroční vigilií na památku potlačení protestů na náměstí Nebeského klidu, k němuž došlo v roce 1989. Státní zástupce obvinil alianci a její hlavní členy z podněcování k podvrtné činnosti. Maximální trest je doživotí.

Pracovní skupina OSN pro svévolné zadržování označila ve svém stanovisku z 1. května zatčení a zadržování Chow Hang-tung, jedné z hlavních členů aliance, za „svévolné“¹¹. Chow dne 12. prosince obdržela od německého a francouzského ministerstva zahraničí „Francouzsko-německou cenu za lidská práva a právní stát“. Dne 21. prosince požádala Chow Hang-tung již po šestnácté o propuštění na kauci a její žádost byla zamítnuta. Opakovaně byla dlouhodobě držena v samovazbě.

Dne 18. prosince byl zahájen **soudní proces podle zákona o národní bezpečnosti a zákona o podněcování ke vzpouře s mediálním magnátem a prodemokratickým aktivistou Jimmym Laiem**. Vedle Laie bylo obviněno šest bývalých novinářů již zaniklého deníku Apple Daily, kteří se v listopadu 2022 přiznali k vině, a tři společnosti spojené s Apple Daily. Státní zastupitelství obvinilo Laie a další ze dvou trestných činů podle zákona o národní bezpečnosti („spiknutí za účelem spolupráce s cizí zemí nebo vnějšími elementy s cílem ohrozit národní bezpečnost“) a z trestného činu podle zákona o podněcování ke vzpouře z koloniální éry („spiknutí za účelem tisku, vydávání, prodeje, nabízení k prodeji, distribuce, vystavování a/nebo rozmnožování buřičských publikací“). Maximální trest podle zákona o národní bezpečnosti je doživotí. Soudní proces, který měl trvat 83 dní, byl dvakrát přeložen – jednou z 1. prosince 2022 na 25. září 2023 a poté nakonec na 18. prosince 2023.

V roce 2023 podal Jimmy Lai tři žádosti o soudní přezkum týkající se procesu podle zákona o národní bezpečnosti a s žádnou neuspěl. Lai podal v období od února do dubna dvě žaloby, aby se domohl zastoupení v případě podle zákona o národní bezpečnosti svým právníkem ze Spojeného království a aby požádal o zrušení zamítnutí své žádosti o pracovní vízum. Dne 19. května Nejvyšší soud obě žaloby zamítl. Dne 29. května zamítl Nejvyšší soud Laiovu žalobu na ukončení procesu podle zákona o národní bezpečnosti z důvodu nespravedlnosti, v níž Lai poukazoval na absenci poroty a výběr soudců projednávajících věc týkající se zákona národní bezpečnosti. Soud 19. června zablokoval Laiovo odvolání proti příkazu k prohlídce jeho telefonu. Soud 22. prosince rozhodl v neprospěch Laie, jehož právní tým argumentoval tím, že státní zástupce vznesl obvinění z podněcování ke vzpouře po uplynutí zákonné šestiměsíční lhůty. Případ byl poté odročen na 2. ledna 2024.

26. září uplynulo 1 000 dní od uvěznění Jimmyho Laie. Jeho případ nadále přitahoval mezinárodní pozornost. V dopise ze dne 16. května 2023 podepsalo více než 100 vydavatelů, šéfredaktorů a vedoucích redaktorů ze 42 zemí společné prohlášení, které zorganizovala organizace Reportéři bez hranic, aby Laiovi vyjádřila podporu¹². V petici z 1. listopadu vyzvalo deset představitelů katolické církve ze zámoří k jeho propuštění¹³.

V **procesu podle zákona o národní bezpečnosti s Josephem Johnem**, známým také jako Wong Kin-chung, portugalským státním příslušníkem a rezidentem Spojeného království, byl John obviněn ze „spiknutí za účelem podněcování k odtržení od země“. Maximální trest je deset let odnětí svobody.

Dne 10. srpna policie zatkla deset osob, které obvinila z údajného spolčení s Fondem humanitární pomoci 612, který nabízel pomoc protestujícím zapojeným do hnutí proti návrhu

¹¹ <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/issues/detention-wg/opinions/session96/A-HRC-WGAD-2023-30-AEV.pdf>

¹² <https://rsf.org/en/more-100-media-leaders-around-world-join-rsf-calling-release-hong-kong-press-freedom-emblem-jimmy>

¹³ <https://www.doughtystreet.co.uk/sites/default/files/media/document/Lai%20Petition%20%28Final%29%20%2801.11.2023%29.pdf>

zákona o vydávání osob do pevninské Číny v roce 2019. Sekretariát fondu ukončil činnost v říjnu 2021.

Dne 12. října rozhodla **Tajná rada Spojeného království** v souvislosti s případem v Republice Trinidad a Tobago, že trestné činy podněcování ke vzpouře „musí zahrnovat úmysl podněcovat násilí nebo nepokoje“. S ohledem na toto rozhodnutí oznámil soudce, který předsedá procesu na základě obvinění z podněcování ke vzpouře vedenému proti již zaniklému internetovému zpravodajskému serveru **Stand News**, že rozsudek bude vyneset až v dubnu 2024. Soudní proces se dvěma bývalými novináři serveru, kteří jsou obviněni z publikování buřičských článků, měl podle dřívějších předpokladů skončit v listopadu 2023.

Dne 3. listopadu odsoudil smírčí soud v Západním Kau-lungu 23letou studentku ke dvěma měsícům vězení za „podněcování k odtržení od země“ poté, co se přiznala k vině. Důkazy zahrnovaly příspěvky na sociálních sítích, které studentka zveřejnila během studia v Japonsku, což vyvolalo obavy ohledně exterritoriálního uplatňování zákona o národní bezpečnosti. Byla zatčena poté, co se v březnu vrátila do Hongkongu, aby si obnovila průkaz totožnosti.

17. dubna odsoudil Nejvyšší soud aktivistu Joshuu Wonga ke třem měsícům vězení za zveřejnění osobních údajů policisty na internetu.

Soudní řízení související s protesty v roce 2019 pokračovalo i v roce 2023. Dne 11. dubna předseda soudní správy informoval Zákonodárnou radu, že do ledna 2023 bylo uzavřeno přibližně 90 % z více než 2 200 případů souvisejících s protesty v roce 2019 a přibližně 80 % z přibližně 170 procesů týkajících se národní bezpečnosti. 6 000 lidí, převážně mladých, kteří byli během protestů v roce 2019 zatčeni, ale dosud nebyli obviněni, zůstává v nejistotě ohledně své budoucnosti.

V souvislosti s těmito soudními řízeními Hongkong již třetí rok po sobě klesl v hodnocení indexu právního státu. V žebříčku, který sestavil World Justice Project a který byl zveřejněn 25. října, se Hongkong propadl ze 16. místa v roce 2020 na 23. místo mezi 142 regiony¹⁴.

Hongkongské soudnictví v roce 2023 pokračovalo v přizpůsobování své právní praxe zákonu o národní bezpečnosti, který má v otázkách považovaných za relevantní pro národní bezpečnost přednost před systémem common law. V rozsudku ze dne 22. srpna odvolací soud rozhodl, že přiznání viny v závažných případech týkajících se národní bezpečnosti již nemůže zaručit snížení trestu o jednu třetinu, jak tomu bylo dříve. Místo toho „trest nemůže být nižší než minimum stanovené zákonem o národní bezpečnosti“.

Dne 9. června nařídil odvolací soud obnovu procesu v jedné věci na základě pochybností o kvalitě soudní práce. V rozsudku bylo uvedeno, že soudce soudu prvního stupně, který předsedal původnímu soudnímu procesu, opsal do svého rozsudku „více než 98 %“ písemného podání žalobce. Soudní orgány sdělily médiím, že soudce, který byl jedním ze tří soudců, kteří projednávali první proces týkající se zákona o národní bezpečnosti v roce 2021, obdržel od předsedy Nejvyššího soudu vážnou výtku za své jednání.

Zákonodárná rada 10. května jednomyslně schválila návrh zákona o právnících (novelu) z roku 2023, který vyžaduje souhlas předsedy Výkonné rady se zastupováním zahraničními právníky v případech týkajících se národní bezpečnosti. Tato změna vycházela z výkladu, který 30.

¹⁴ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global>

prosince 2022 vydal Stálý výbor Všečínského shromáždění lidových zástupců. Dne 28. listopadu 2022 předseda Výkonné rady poprvé požádal Peking o výklad zákona o národní bezpečnosti, a to v otázce připuštění britského advokáta v případě Jimmyho Laie.

Dne 12. července schválila Zákonodárná rada návrh zákona o trestním řízení (novelu) z roku 2023, který poskytuje státním zástupcům další pravomoci k podání odvolání proti osvobozujícím rozsudkům soudu prvního stupně Nejvyššího soudu, a to jak v případech podle zákona o národní bezpečnosti, kterým předsedá senát tří soudců, tak v případech nesouvisejících se zákonem o národní bezpečnosti, kterým předsedá porota.

Vnější vztahy Hongkongu

Vnější vztahy Hongkongu se v roce 2023 vyznačovaly snahou o diverzifikaci obchodních a hospodářských vazeb se zeměmi Blízkého východu a jihovýchodní Asie. V únoru předseda Výkonné rady odcestoval do Saúdské Arábie a Spojených arabských emirátů, kde podepsal 13 memorand o porozumění. V červenci jeho delegace navštívila Singapur, Malajsii a Indonésii, kde podepsala 33 memorand o porozumění. Nezávisle na tom byl dne 4. května v Hongkongu otevřen generální konzulát Běloruska.

Emigrace z Hongkongu pokračovala. Ministerstvo vnitra Spojeného království oznámilo, že k 30. září 2023 obdrželo 30 300 žádostí o britská (zámořská) víza. Spojené království obdrželo od občanů Hongkongu celkem asi 191 000 žádostí o zvláštní vízový režim, který jim může otevřít cestu k získání občanství. Kanada a Austrálie nadále přijímaly žádosti o víza v rámci zvláštních imigračních programů pro rezidenty Hongkongu.

Dne 26. ledna Spojené státy prodloužily platnost politiky „bezpečného přístavu“ pro rezidenty Hongkongu o dva roky, čímž jim fakticky umožnily zůstat i po vypršení platnosti jejich víz. Američtí zákonodárci rovněž předložili „zákon o certifikaci Hongkongského úřadu pro hospodářství a obchod“, „zákon o ochraně svobody internetu v Hongkongu“ a „zákon o sankcích proti Hongkongu“. Dne 14. prosince schválil americký Kongres zákon o zmocnění k národní obraně na rok 2024, v němž je Čínská lidová republika včetně Hongkongu uvedena na seznamu „zahraničních protivníků“ stejně jako Kuba, Írán, Severní Korea, Rusko a Venezuela.

V roce 2022 Finsko poprvé udělilo status uprchlíka Hongkonžanovi.

Zrušení omezení souvisejících s pandemií COVID-19

Dne 8. ledna vláda obnovila provoz čtyř hraničních přechodů pro pevninu a Macao s denní kvótou 50 000 osob. Téhož dne přestal fungovat systém LeaveHomeSafe, který sloužil ke sledování pohybu uživatelů. 6. února vláda znovu otevřela všechny hraniční přechody a zrušila denní kvóty a požadavky na testování COVID-19. 1. března vláda zrušila povinnost nosit roušky.

Práva, svobody a rovné příležitosti

Ve dnech 15. a 16. února projednal Výbor OSN pro hospodářská, sociální a kulturní práva čtvrtou pravidelnou zprávu Hongkongu o provádění Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech. Výbor následně 22. března zveřejnil závěrečné připomínky¹⁵,

¹⁵

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=E%2FC.12%2FCHN%2FCO%2F3&Lang=en

v nichž naléhá na Hongkong, aby přezkoumal zákon o národní bezpečnosti s cílem „zajistit plnou nezávislost soudnictví a zajistit, aby právní předpisy týkající se národní bezpečnosti nebyly svévolně využívány k zásahům do něj“. Výbor dále vyzval Hongkong, aby „neprodleně poskytl veškeré záruky řádného procesu obráncům lidských práv, aktérům občanské společnosti, novinářům, právníkům působícím v oblasti lidských práv a dalším osobám, které se zabývají ochranou hospodářských, sociálních a kulturních práv“.

Jeden z 38 příspěvků organizací občanské společnosti předložených v rámci přípravy procesu přezkumu obsahoval úpravy Úřadu pro ústavní záležitosti a záležitosti pevninské Číny hongkongské vlády. Později úřad uvedl, že příslušné nevládní organizaci pouze poradil, jak předložit dokumenty. Žádná z dvaceti organizací, které vyjádřily podporu zákonu o národní bezpečnosti, nepředložila podání během předchozího procesu přezkumu před devíti lety.

Dne 12. května Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen přezkoumal čtvrtou pravidelnou zprávu Hongkongu o provádění Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen. Dne 31. května zveřejnil výbor své závěrečné připomínky¹⁶. Výbor Hongkongu doporučil, aby „vzal v úvahu prvořadý význam práva na pokojné shromažďování a při zvažování omezení demokratických projevů, jako je každoroční pochod za práva pracujících a žen a za rovnost pohlaví, příliš neupřednostňoval obavy o veřejný pořádek a bezpečnost“.

Pracovní skupina OSN pro svévolné zadržování a několik zvláštních zpravodajů pro lidská práva vyjádřilo 17. března „vážné znepokojení v souvislosti se zatčením, zadržením a několikanásobným stíháním Jimmyho Laie [a nuceným uzavřením zpravodajského deníku Apple Daily], které zřejmě souvisí s jeho kritikou čínské vlády a podporou demokracie v Hongkongu“¹⁷. Dne 19. dubna vyjádřil zvláštní zpravodaj OSN pro nezávislost soudců a advokátů znepokojení nad některými ustanoveními zákona o národní bezpečnosti, změnami systému právní pomoci a novelou návrhu zákona o právnících¹⁸. Dne 25. července pět zvláštních zpravodajů OSN uvedlo, že navrhovaná regulace crowdfundingových aktivit „může vést k porušení některých základních práv a svobod podle mezinárodního práva“¹⁹. Ve svém politickém projevu v roce 2022 oznámil předseda Výkonné rady plány na regulaci online a offline crowdfundingových aktivit. Opoziční skupiny mezitím návrh kritizovaly, protože nedostatek finančních prostředků by je mohl donutit ukončit činnost.

V souvislosti s vydáním zatykačů na aktivisty v exilu vyjádřili 31. srpna čtyři zvláštní zpravodajové OSN „znepokojení nad obviněním sedmi osob, které jsou podle zákona o národní bezpečnosti obviněny z činností chráněných mezinárodním právem v oblasti lidských práv“. Zvláštní zpravodajové rovněž uvedli, že hromadný soudní proces se 47 prodemokratickými aktivisty vyvolává „vážné obavy, pokud jde o řádný proces jako takový“²⁰.

9. října vyjádřili čtyři zvláštní zpravodajové OSN „vážné znepokojení nad prvním hromadným soudním procesem se 47 lidmi“ a „vydáním zatykačů a vypsáním odměn na prodemokratické osobnosti z Hongkongu, které jsou v současné době v exilu v zámoří“²¹.

¹⁶

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=E%2FC.12%2FCHN%2FCO%2F3&Lang=en

¹⁷ <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=27848>

¹⁸ <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=27992>

¹⁹ <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=28178>

²⁰ <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=28323>

²¹ <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/10/chinahong-kong-sar-un-experts-concerned-about-ongoing-trials-and-arrest>

V roce 2023 se Hongkong nadále propadal v různých světových žebříčcích týkajících se práv. V indexu lidské svobody pro rok 2023, který sestavují Cato Institute a Fraser Institute, se Hongkong propadl z 34. místa na 46. místo²². V indexu demokracie pro rok 2022, který v únoru 2023 zveřejnil útvar Economist Intelligence Unit, se Hongkong propadl o tři místa na 88. místo²³. Ve zprávě o demokracii, kterou zveřejnila švédská organizace Varieties of Democracy, se Hongkong v indexu liberální demokracie propadl ze 123. místa na 139. místo²⁴.

Svoboda tisku byla i nadále pod tlakem. Ve světovém indexu svobody tisku pro rok 2023 sestaveném organizací Reportéři bez hranic a zveřejněném 3. května se Hongkong se umístil na 140. místě mezi 180 zeměmi a regiony²⁵. Průzkum svobody tisku provedený hongkongským Klubem zahraničních korespondentů a zveřejněný 5. července²⁶ zjistil, že 65 % respondentů, kteří jsou novináři v Hongkongu, uvedlo, že v uplynulých 18 měsících cenzurovali své vlastní texty. Klub zahraničních korespondentů rovněž uvedl, že vypracoval soubor pokynů pro zveřejňování prohlášení k otázkám svobody tisku, které zahrnují vyhledání právního poradenství a kontaktování vládních úřadů před zveřejněním. Index svobody tisku, který 7. července zveřejnilo Hongkongské sdružení novinářů²⁷, uvádí, že jak veřejnost, tak novináři zaznamenali v roce 2022 pokles svobody tisku.

V průběhu roku 2023 byli v pevninské Číně pohřešováni nejméně dva hongkongští novináři. Byli to redaktor politického časopisu Exclusive Character a reportér, který se věnoval čínské obranné politice a diplomacii pro deník South China Morning Post.

15. dubna vláda zakázala několika médiím informovat o akci pořádané v rámci Dne vzdělávání o národní bezpečnosti, které se zúčastnil ředitel Úřadu pro záležitosti Hongkongu a Macaa v Pekingu Sia Pao-lung. V červenci dospěl úřad veřejného ochránce práv k závěru, že vzhledem k tomu, že rozhodnutí vydal Výbor národní bezpečnosti, je třeba „zdržet se komentáře k této záležitosti“.

14. května místní zpravodajský deník Ming Pao přestal přinášet komiksy politického karikaturisty Wong Kei-kwana, který vystupoval pod pseudonymem „Zunzi“, poté, co jeho práce opakovaně kritizovali vládní úředníci.

25. září soud odsoudil Ronsona Chana, předsedu Hongkongského sdružení novinářů, za bránění policistovi v civilu ve výkonu služebních povinností v roce 2022. Chan v době zatčení připravoval reportáž a trval na tom, aby policista předložil příslušné doklady. Soud Chana odsoudil k pěti dnům vězení, ale propustil ho na kauci, zatímco bude čekat na odvolání.

V květnu 2023 byl po útocích ze strany médií kontrolovaných Pekingem zrušen zpravodajský portál Transit Jam. Místní noviny Wen Wei Po 21. dubna kritizovaly zakladatele internetových médií za protesty během návštěvy ředitele Úřadu pro záležitosti Hongkongu a Macaa Sia Pao-lunga v Hongkongu na začátku měsíce.

²² <https://www.cato.org/sites/cato.org/files/2023-12/human-freedom-index-2023-county-profiles.pdf>

²³ <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2022/>

²⁴ <https://www.v-dem.net/publications/democracy-reports/>

²⁵ <https://rsf.org/en/index>

²⁶ <https://www.fcchk.org/statement-on-results-of-fccs-press-freedom-survey/>

²⁷ <https://www.hkja.org.hk/en/press-release/hong-kongs-press-freedom-index-hits-new-low-with-most-hesitation-in-criticising-the-central-government/>

V průběhu roku zakázala hongkongská vláda vstup třem nezávislým novinářům. Byli to Michiko Kisekiová a Yoshiaki Ogawa z Japonska a Matthew Connors ze Spojených států. Příčinou údajně bylo jejich zpravodajství o prodemokratických protestech v Hongkongu v roce 2019.

Naproti tomu odvolací soud dne 5. června rozhodl, že novinářská činnost byla pro nezávislou producentku Bao Choy oprávněným důvodem k přístupu do oficiální databáze registračních značek aut pro její investigativní dokument o útoku davu na prodemokratické demonstranty v roce 2019. Soud nižší instance ji v dubnu 2021 odsoudil za nepravdivá prohlášení pro ministerstvo dopravy a uložil jí pokutu ve výši 6 000 HKD (705 EUR).

V rozhovoru, který byl zveřejněn 29. června, předseda Výkonné rady prohlásil, že si nepřejí pokračovat v **přípravě legislativy o falešných zprávách**, pokud bude tisk schopen „dodržovat sebekázeň“.

Ve jménu národní bezpečnosti **došlo v roce 2023 k dalšímu omezení svobody projevu**. Dne 14. dubna sdělil ministr kultury, sportu a cestovního ruchu jednomu ze zákonodárců, že Hongkongská rada pro rozvoj umění ukončila financování dvou projektů v celkové výši 1 milionu HKD (přibližně 118 000 EUR), protože se mělo za to, že tyto projekty porušují hongkongské zákony, včetně zákona o národní bezpečnosti. Rada v červenci 2021 potvrdila, že odebrala grant ve výši více než 700 000 HKD společnosti Ying E Chi Cinema, která distribuovala dokumentární film „Inside the Red Brick Wall“ (Uvnitř zdi z červených cihel) související s protesty.

Hongkongská vláda se také pokusila zakázat šíření populární protestní písně „Glory to Hong Kong“ prostřednictvím soudního zákazu. Soud prvního stupně v červenci návrh zamítl s tím, že zákaz by mohl mít „ochromující účinek“ na svobodu projevu. Odvolací soud se případem poprvé zabýval 19. prosince a jednání odročil na 14. února 2024.

12. září byla studentka z pevniny odsouzena za „pokus o provedení činu nebo činů s buřičským úmyslem“, protože plánovala vyvěsit transparent se zobrazením Sloupu hanby – měděné sochy dánského sochaře Jense Galschiøta připomínající potlačení protestů na náměstí Nebeského klidu v roce 1989, kterou úřady zabavily v prosinci 2021. Dostala šestiměsíční trest odnětí svobody. Nezávisle na tom byl do Hongkongu odepřen vstup japonskému buskerovi známému jako „Mr Wally“, který v roce 2019 vyjádřil soucit s protestujícími.

Pokud jde o **svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení**, náboženské organizace jsou pod stále větším tlakem, aby se přizpůsobily novému důrazu vlády na vlastenectví. U příležitosti Dne založení Čínské lidové republiky 1. října 2023 byla v anglikánské katedrále svatého Jana během ranní bohoslužby poprvé vyvěšena čínská státní vlajka. Hongkongské sdružení buddhistů a mešita v Kau-lungu uspořádaly při této příležitosti 28. září a 17. října slavnostní vztyčení vlajky.

Dne 17. dubna vedl hongkongský římskokatolický biskup Stephen Chow delegaci vyšších kněží, kteří na pozvání pekingského arcibiskupa Josepha Li Shana přijeli do Pekingu na pětidenní návštěvu. Tato návštěva byla první svého druhu po téměř 40 letech. Dne 14. listopadu arcibiskup Li na oplátku zahájil návštěvu Hongkongu.

Svoboda shromažďování je od zavedení zákona o národní bezpečnosti stále značně omezena. Organizátoři zrušili plánovaný pochod u příležitosti Mezinárodního dne práce 1. května. Úřady

opět potlačily vigilií plánovanou na 4. června k připomenutí výročí potlačení protestů na náměstí Nebeského klidu v roce 1989. Průvod hrdosti nebyl navzdory ukončení omezení souvisejících s pandemií COVID-19 obnoven do původního formátu pochodu.

Propekingská Federace hongkongských a kau-lungských odborových svazů odvolala svůj plán na pochod ke Svátku práce, který se měl konat 17. dubna, poté, co se jí nepodařilo získat souhlas policie. 26. dubna odvolal bývalý vůdce nyní rozpuštěné prodemokratické Konfederace odborových svazů v Hongkongu plánovaný pochod poté, co byl vyslýchán policií, přičemž zmiňoval „nesmírný tlak“ ze strany úřadů.

V případě vzpomínkové akce 4. června se již čtvrtý rok po sobě nekonala každoroční vigilie ve Victoria Parku, kterou původně pořádala skupina občanské společnosti hongkongská Aliance na podporu vlasteneckých demokratických hnutí Číny. Katolická diecéze v Hongkongu oznámila, že v souladu s praxí z roku 2022 nebude pořádat zádušní mši. Večer 4. června policie zadržela 11 mužů a 12 žen pro podezření z „porušování veřejného pořádku“ v okolí Victoria Parku. Policie také zadržela polského studenta na výměnném pobytu, který zapaloval svíčky.

5. června Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva prohlásil, že je „znepokojen zprávami o zadržování“ v Hongkongu v souvislosti s výročím 4. června, a vyzval k „propuštění všech osob zadržených za uplatňování svobody projevu a pokojného shromažďování“²⁸.

Každoroční protest 1. července, který se naposledy legálně konal v roce 2019, nebyl obnoven. Jednotlivé pokusy o demonstraci byly potlačeny, protože hongkongská policie nasadila tisíce policistů. Celkem bylo prohledáno a vyslechnuto šestnáct protestujících. Skupina občanské společnosti Občanská fronta pro lidská práva, která protesty organizovala od roku 2003, byla v srpnu 2021 rozpuštěna.

První povolený protest po zrušení omezení souvisejících s pandemií COVID-19 se konal 26. března. Skupina vlastníků nemovitostí protestovala proti plánu rekultivace půdy. Policie požadovala, aby účastníci nosili na krku číslované odznaky, nenosili roušky a počet účastníků byl omezen na 100.

Předseda Zákonodárné rady uvedl, že orgány zváží znovuotevření vyhrazeného prostoru pro demonstrace v komplexu Zákonodárné rady nejdříve na začátku roku 2025. Předseda Výkonné rady mezitím zrušil praxi přijímání dopisů od protestujících před týdenními zasedáními Výkonné rady s tím, že „existuje příliš mnoho kanálů pro vyjádření názorů“. V minulosti v tom nátlakové skupiny viděly příležitost vyjádřit své obavy přímo předsedovi Výkonné rady.

V roce 2023 došlo také k soudním sporům týkajícím se svobody shromažďování. Dne 22. listopadu projednal odvolací soud odvolání ministerstva spravedlnosti proti rozhodnutí soudu nižší instance, který zprostil obžaloby Chow Hang-tung z podněcování k účasti na zakázané vigilií ve Victoria Parku dne 4. června 2021. Odvolací soud 8. prosince vyhověl žádosti sedmi prodemokratických představitelů o podání odvolání u odvolacího soudu v souvislosti s jejich odsouzením za účast na protestu 18. srpna 2019.

Také svoboda sdružování byla nadále pod tlakem. Dne 22. března odvedla národní bezpečnostní policie čtyři bývalé členy nyní rozpuštěné hongkongské Konfederace

²⁸ <https://twitter.com/UNHumanRights/status/1665415438514176002>

odborových svazů, aby pomohli při vyšetřování. Dříve největší nezávislý hongkongský odborový svaz byl v roce 2021 rozpuštěn.

Hongkongský odborový svaz učitelů oznámil 9. listopadu další krok svého rozpuštění a informoval všechny oprávněné členy, že každý z nich může obdržet 3 190 HKD (375 EUR) z prostředků svazu. Skupina očekává, že oficiální proces rozpuštění bude dokončen v roce 2024.

Sdružování v jiných politických skupinách než v propekingských stranách se jeví jako stále obtížnější. V případě Ligy sociálních demokratů byly v květnu zrušeny tři bankovní účty této skupiny. Několik bank také zrušilo osobní účty čtyř hlavních členů ligy.

Také **akademická svoboda** je i nadále pod tlakem. V indexu akademické svobody sestaveném švédským institutem V-Dem a německou univerzitou Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg a zveřejněném v září Hongkong klesl ze 149. na 152. místo mezi 179 zeměmi a územími²⁹.

Dne 24. října ministerstvo pro přistěhovalectví zamítlo žádost o pracovní vízum Roweně He, profesorce historie, která se ve svém výzkumu zaměřuje na potlačení protestů na náměstí Nebeského klidu v roce 1989. Dne 27. října Čínská univerzita v Hongkongu propustila He, kanadskou občanku narozenou v Kantonu, s odůvodněním, že nemůže získat pracovní vízum.

Dne 6. června Nezávislý hongkongský institut pro výzkum veřejného mínění zrušil vydání své „zprávy o průzkumu k výročí události 4. června“ několik hodin před jeho plánovaným datem. Institut uvedl, že obdržel radu od „příslušného vládního oddělení“, aby zveřejnění odvolal. Dne 20. června institut oznámil, že zruší přibližně čtvrtinu svých pravidelných otázek v dotaznících. Odpovědi na třetinu zbývajících otázek v dotazníků nebudou zveřejněny.

Rok 2023 přinesl nadějně známky pokroku v oblasti práv **LGBTI+ osob** v Hongkongu, který uskutečnilo především soudnictví. Dne 7. února odvolací soud rozhodl, že politika zakazující transsexuálům změnit údaj o pohlaví v průkazu totožnosti, pokud nepodstoupí operaci úplné změny pohlaví, porušuje jejich práva a je protiústavní.

Dne 5. září odvolací soud rozhodl, že vláda je povinna do dvou let vytvořit alternativní rámec pro ochranu partnerství osob stejného pohlaví. Soud však také rozhodl proti uznávání manželství osob stejného pohlaví, včetně manželství uzavřených v zahraničí.

Soud rovněž rozhodl ve prospěch párů stejného pohlaví v následujících oblastech: 15. září přiznal Nejvyšší soud rodičovství genetické matce dítěte narozeného v Jihoafrické republice prostřednictvím náhradního mateřství poté, co matrika narozených a zemřelých uznala za rodiče pouze náhradní matku. 17. října odvolací soud zamítl dvě odvolání úřadu pro bydlení a potvrdil právo párů stejného pohlaví žádat o veřejné nájemní bydlení a bydlet společně v dotovaných bytech v rámci programu bytového vlastnictví. Odvolací soud 24. října potvrdil rozhodnutí soudu nižší instance, podle něhož by páry stejného pohlaví měly mít stejná dědická práva.

Postoj veřejnosti k LGBTI+ osobám se stal příznivějším. Podle průzkumu, který provedli výzkumníci z Hongkongské univerzity, Čínské univerzity v Hongkongu a Univerzity v Severní Karolině, podpořilo legislativu týkající se manželství osob stejného pohlaví přibližně 60 % z 1

²⁹ <https://academic-freedom-index.net/#:~:text=The%20AFI%20assesses%20de%20facto,and%20the%20V%2DDem%20Institute>

551 respondentů, což představuje nárůst o 22 procentních bodů ve srovnání se stejným průzkumem provedeným před deseti lety. Opatření proti diskriminaci na základě sexuální orientace podpořilo 71 % respondentů.

Hongkongská vláda však zahájila odvolací řízení s cílem zrušit soudní rozhodnutí týkající se politiky dotovaného bydlení a rovných dědických práv. Vláda také plně nepodpořila konání sportovní události **Gay Games** v Hongkongu v **roce 2023**, vůbec první v Asii. Akci, která se konala od 3. do 11. listopadu a přilákala 2 300 účastníků ze 45 zemí, organizovala občanská společnost a financovaly ji především nadnárodní společnosti.

10. prosince se každoroční akce hrlosti Pink Dot vrátila pod širé nebe poté, co byla v letech 2021 a 2022 během pandemie COVID-19 omezena na vnitřní prostory.

Zajištění práv vězňů nadále vyvolávalo obavy. Chow Hang-tung, zadržená prodemokratická aktivistka a členka hongkongské Aliance na podporu vlasteneckých demokratických hnutí Číny, byla opakovaně držena v samovazbě.

Dne 2. února úřad veřejného ochránce práv uvedl, že existuje prostor pro zlepšení „programu návštěv smířčích soudců“, což je mimo jiné právní mechanismus zpětné vazby pro zadržené osoby. Úřad veřejného ochránce práv kritizoval skutečnost, že v některých případech nebyly osoby ve vazbě dostatečně informovány o svých právech v rámci programu, například o tom, že mohou požádat o schůzky pro poskytnutí zpětné vazby, které se konají v soukromí.

Pokud jde o **žadatele o azyl**, vláda v prosinci 2022 zavedla novou politiku vyhošťování žadatelů o nenavrácení. Podle tohoto ujednání může ministerstvo pro přistěhovalectví vyhostit neoprávněného žadatele, jakmile soud zamítne příslušnou žádost o soudní přezkum. Do října 2023 deportovalo ministerstvo pro přistěhovalectví v rámci nové politiky 150 žadatelů.

Na rozpočtový rok 2023/2024 vláda vyčlenila 1,4 miliardy HKD (165 milionů EUR) na vyřizování žádostí o nenavrácení, což představuje meziroční nárůst o přibližně 300 milionů HKD. Důvodem je příprava na očekávaný nárůst žadatelů po skončení pandemie COVID-19.

Zahraniční pracovníci – pomocníci domácnostech v Hongkongu zůstávají zranitelnou skupinou. Od 21. března do 15. května vláda vedla veřejnou konzultaci o revizi kodexu postupů pro agentury práce. Mezi hlavní návrhy, které mají odradit od takzvaného „job hoppingu“ (častého měnění zaměstnání), patří požadavek, aby pracovní agentury jasně vysvětlily zahraničním uchazečům o zaměstnání pomocníka v domácnosti, že „podle převládající politiky nebude žádost o změnu zaměstnavatele v Hongkongu během dvouletého smluvního období obvykle schválena, s výhradou mimořádných okolností“. Nevládní organizace International Migrants Alliance tuto politiku kritizovala s tím, že na volném trhu by měli mít pomocníci v domácnosti možnost měnit zaměstnání podle libosti.

II. Hospodářský vývoj

Hongkong je sedmou největší obchodní ekonomikou na světě (2022)³⁰, čtvrtým největším cílem pro investiční toky na světě a sedmým největším zdrojem investic na světě³¹ (2022). Obchod se zbožím tvoří přibližně 290 % HDP³², což svědčí o otevřenosti ekonomiky.

Hongkong vykonává nezávislou pravomoc při provádění obchodních dohod a stanovuje měnovou politiku nezávisle na pevninské Číně. Hongkong zůstal samostatnou právní jurisdikcí oddělenou od pevninské Číny, a to zejména v otázkách hospodářské politiky, a udržoval si samostatnou měnu, která není omezena kapitálovými omezeními, jakož i samostatné regulační struktury pro dohled nad společnostmi působícími na jeho území. Mezi priority vlády v tomto roce patřilo oslovení světa po skončení pandemických omezení – včetně návratu talentů a firem do Hongkongu – a zvýšení konkurenceschopnosti Hongkongu, jakož i hospodářská integrace s pevninskou Čínou.

Hongkong se v červnové zprávě o světových investicích za rok 2023, kterou vydala Konference OSN o obchodu a rozvoji, propadl o jedno místo, takže v roce 2022 byl **čtvrtým největším cílem investic na světě pro přímé zahraniční investice (PZI)** (pokles z třetího místa v roce 2021)³³. Z nejnovějšího průzkumu hongkongské vlády o zahraničních společnostech vyplývá, že počet nečínských zahraničních společností na území se v roce 2023 stabilizoval (na nižší úrovni než před pandemií COVID-19) po několika letech poklesu v důsledku přísných omezení souvisejících s pandemií. Také populace Hongkongu se z velké části zotavila z početních ztrát poté, co během pandemie poklesla o zhruba 170 000 osob. V polovině roku 2023 se počet obyvatel zvýšil o 2,1 % (126 500 osob) z nízké úrovně v polovině roku 2022 – ale stále byl o 0,3 % nižší (39 500 osob) než před pandemií (konec roku 2019)³⁴.

V roce 2023 začalo hongkongské hospodářství opět růst, když se jeho HDP meziročně zvýšil o 3,2 % (po poklesu o 3,7 % v roce 2022)³⁵, ale zatím **nedosahuje úrovně roku 2018**. Finanční odvětví a odvětví obchodu a logistiky čelila významným výzvám. Odvětví závislá na cestovním ruchu se částečně zotavila na úroveň před pandemií.

Inflace zůstala mírná, přičemž index spotřebitelských cen během roku vzrostl o 2,1 %³⁶. **Míra nezaměstnanosti** se nadále zlepšovala a vrátila se na úroveň před pandemií – za celý rok 2023 činila 3,0 %, což je méně než 4,3 % v roce 2022³⁷.

³⁰ Statistický přehled světového obchodu 2023, Světová obchodní organizace
https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtsr_2023_e.htm

³¹ Zpráva o světových investicích za rok 2023, Konference Organizace spojených národů o obchodu a rozvoji
https://unctad.org/system/files/official-document/wir2023_en.pdf

³² Poměr vypočtený na základě statistik HDP a zahraničního obchodu (10 měsíců 2023) Úřadu pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong
<https://www.censtatd.gov.hk/en/scode250.html>
<https://www.censtatd.gov.hk/en/scode230.html>

³³ Zpráva o světových investicích za rok 2023, Konference Organizace spojených národů o obchodu a rozvoji
https://unctad.org/system/files/official-document/wir2023_en.pdf

³⁴ Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong:
<https://www.censtatd.gov.hk/en/scode150.html>

³⁵ Předběžné odhady hrubého domácího produktu za rok 2023, leden 2024, Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong
https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=5380

³⁶ Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong
https://www.censtatd.gov.hk/en/press_release_detail.html?id=5378

³⁷ Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong:
<https://www.censtatd.gov.hk/en/scode200.html>

Odvětví obchodu a logistiky, které se na HDP Hongkongu podílí 23 %, nadále čelilo výzvám. HDP z odvětví dovozu a vývozu se v prvních devíti měsících roku 2023 meziročně snížil o 11,0 %³⁸ a hodnota hongkongského zahraničního obchodu se zbožím se v roce 2023³⁹ snížila o 6,7 % na 8,82 bilionu HKD (1,04 bilionu EUR)⁴⁰. Zahraniční obchod v posledních třech měsících roku začal opět růst a ukončil tak 16 měsíců setrvalého poklesu. Vzhledem k tomu, že Hongkong je tranzitním a reexportním centrem pro pevninskou Čínu, je jeho obchod se zbožím značně závislý na zahraničním obchodu s pevninskou Čínou, která je zdaleka největším obchodním partnerem Hongkongu.

Finanční odvětví (22 % HDP Hongkongu) zaznamenalo v prvních devíti měsících roku 2023 meziroční pokles o 1,7 %. Toto odvětví bylo v minulých letech klíčovým motorem růstu města, dokud se v roce 2022 nezastavilo (meziroční růst pouze o 0,1 %) a v roce 2023 se nezmenšilo.

Počet **primárních veřejných nabídek akcií** (IPO) se dále snížil z 90 v roce 2022 na 73 v roce 2023. Částka získaná prostřednictvím IPO se meziročně snížila o 55,8 % na 46,3 miliardy HKD (5,4 miliardy EUR). Hongkong byl v roce 2023 osmým největším centrem IPO na světě, což je pokles ze čtvrtého místa v letech 2022 a 2021, druhého místa v roce 2020 a prvního místa v roce 2019.

Během roku ztratil **hongkongský index Hang Seng** 13,8 % své hodnoty, zatímco **tržní kapitalizace** hongkongské burzy klesla o 13,0 % na 31,0 bilionu HKD (3,6 bilionu EUR). Průměrný denní obrat na trhu se meziročně snížil o 15,9 % na 105 miliard HKD (12,4 miliardy EUR)⁴¹. Na konci října 2023 byl Hongkong sedmým největším světovým a čtvrtým největším asijským akciovým trhem podle tržní kapitalizace a největším offshorovým obchodním centrem čínského jüanu.

Pokles tržní kapitalizace a IPO byl způsoben kombinací faktorů. Patřily k nim vysoké úrokové sazby v USA, obavy investorů o čínskou ekonomiku a kvalitu čínských aktiv (čínské společnosti tvoří přibližně 78 % kapitalizace hongkongské burzy) a geopolitické napětí.

Turisté jsou zdrojem příjmů pro několik odvětví hongkongského hospodářství. Mezi **odvětví, která závisí na útratách turistů**, patří maloobchod, potravinářství, doprava, cestovní ruch a pohostinství. Hongkong v roce 2023 přivítal 34 milionů návštěvníků, což je výrazný nárůst oproti 604 564 v roce 2022, ale polovina (52 %) počtu v roce 2018)⁴². Ve druhé polovině roku se návštěvnost zvýšila a dosáhla přibližně 60 % úrovně roku 2018. Největší skupinu turistů tvořili návštěvníci z pevninské Číny (78 % v roce 2023; podobně jako v roce 2018) a před pandemií se podíleli odhadem na 40 % maloobchodního prodeje města.

V prvních devíti měsících roku 2023 vzrostl meziročně HDP z **ubytování a stravování** o 35,8 % a z **velkoobchodu a maloobchodu** o 29,2 %. To podpořilo hospodářský růst Hongkongu, ale tato odvětví stále představovala pouze 56 %, resp. 68 % HDP ve stejném období roku 2018,

³⁸ Řetězové objemové ukazatele HDP podle ekonomických činností – v řetězových dolarech (2021), Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=310-34501

³⁹ Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong <https://www.censtatd.gov.hk/en/scode230.html>

⁴⁰ Směnný kurz z prosince 2022 1 EUR = 8,0965 HKD.

⁴¹ Tržní statistiky, webové stránky Hong Kong Exchange and Clearing Limited https://www.hkex.com.hk/Market-Data/Statistics/Consolidated-Reports/HKEX-Monthly-Market-Highlights?sc_lang=en

⁴² Příjezdy návštěvníků do Hongkongu; Hongkongská rada pro cestovní ruch https://partnernet.hktb.com/en/research_statistics/latest_statistics/index.html

což ukazuje, že oživení bylo jen částečné. Maloobchodní tržby se v průběhu roku zvýšily o 16,2 % oproti roku 2022 na 406,7 miliardy HKD (47,9 miliardy EUR), ale stále dosahovaly pouze 83,8 % úrovně roku 2018. Tržby restaurací se za prvních devět měsíců meziročně zvýšily o 33,9 % na 82,1 miliardy HKD (9,7 miliardy EUR), což je 92 % stejného období roku 2018. Obsazenost hotelových pokojů činila 82 %, zatímco v roce 2022 dosahovala 65 % a v roce 2018 92 %.

V **letectví** a souvisejících odvětvích došlo k částečnému oživení. Počet letů na mezinárodním letišti v Hongkongu se oproti roku 2022 zhruba zdvojnásobil, ale stále dosahoval pouze 65,8 % úrovně před pandemií (2019). Počet cestujících se zvýšil na 39,4 milionu (z 5,6 milionu v roce 2022), což však představovalo pouze o něco málo více než polovinu (55,3 %) 71,3 milionu cestujících zaznamenaných v roce 2019. Objem leteckého nákladu se meziročně snížil o 3,2 % na 91,4 % úrovně roku 2019⁴³.

Stavebnictví zaznamenalo za prvních devět měsíců roku nárůst o 4,8 % a odvětví **nemovitostí** o 6,7 %. Ceny nemovitostí během roku klesly, avšak Hongkong zůstal jedním z nejdražších měst na světě.

Systém vázaného směnného kurzu ZAO zůstal během roku zachován v pásmu 7,75–7,85 HKD za jeden americký dolar. Devizové rezervy byly převážně stabilní a na konci roku 2023 dosáhly 425,5 miliardy USD, přičemž na konci roku 2022 činily 424,0 miliardy USD.

Očekává se, že Hongkong v rozpočtovém roce 2023–2024 (končícím v březnu 2024) zachová rozpočtový schodek. Jednalo by se o čtvrtý schodek ZAO za pět let, což je pro ekonomiku zvyklou vykazovat fiskální přebytky neobvyklé. Rozpočet předložený v únoru 2023 předpokládal pro fiskální rok 2023–2024 schodek ve výši 119 miliard HKD (14 miliard EUR) bez započtení příjmů z emise státních dluhopisů, ale vláda později varovala, že bude výrazně vyšší. Rozpočet byl předložen s očekáváním, že hospodářství poroste o 3,5 % až 5,5 % namísto skutečných 3,2 %.

Nedávné schodky byly z velké části financovány z velkých rozpočtových rezerv Hongkongu. Rozpočtové rezervy činily v prosinci 2023 692 miliard HKD (81,4 miliardy EUR), což představuje meziroční pokles o 10,5 % a 40,3 % oproti 1,2 bilionu HKD v březnu 2020. Rezervy odpovídají odhadovaným dvanácti měsícům výdajů v porovnání s 24 měsíci před pandemií COVID-19.

V prosinci **agentura Moody's snížila výhled úvěrového ratingu Hongkongu ze stabilního na negativní.** K tomu došlo poté, co agentura Moody's změnila výhled ratingu A1 Číny ze stabilního na negativní a provedla hodnocení úzkých politických, institucionálních, hospodářských a finančních vazeb mezi Hongkongem a pevninou, jehož výsledkem byl rozdíl v ratingu mezi oběma ekonomikami, který by neměl být větší než jeden stupeň. Ve výhledu jsou rovněž zmíněny známky omezené autonomie politických a soudních institucí Hongkongu. I po snížení odrážel rating Hongkongu (Aa3) hodnocení agentury Moody's, pokud jde o „významné úvěrové přednosti ZAO, včetně její bohaté a konkurenceschopné ekonomiky, značných fiskálních a vnějších rezerv a výsledků účinné měnové a fiskální politiky“. Tyto silné stránky nadále zajišťovaly „značnou míru odolnosti“ vůči šokům a negativním trendům, jako je rychle stárnoucí populace, strukturální zpomalení čínské ekonomiky a přetrvávající geopolitická a strategická nejistota.

⁴³ Statistika letového provozu, odbor civilního letectví
<https://www.cad.gov.hk/english/statistics.html>

Mezinárodní měnový fond ve své poslední konzultaci podle článku VI (květen 2023) předpověděl ve střednědobém horizontu růst pod 3 %. Fond nedoporučil příliš rychlý návrat k vyrovnanému rozpočtu, protože hospodářství stále potřebuje podporu. Hongkongu bylo také doporučeno zavést podporu v nezaměstnanosti, rozšířit daňový systém a zvýšit nabídku bydlení. MMF ocenil kvalitní dohled nad finančním sektorem a značné kapitálové rezervy města a uvítal plány na vytvoření pozitivních proticyklických kapitálových rezerv. Rizika pro růst souvisejí s celosvětovým bankovním napětím, zpřísněním měnové politiky, zpomalením globálního růstu a s tím, že Hongkong „stojí v popředí rostoucí geoeconomické fragmentace jako finanční brána do Číny“. ZAO musela sledovat úvěrové riziko a finanční stabilitu s ohledem na expozici vůči nemovitostem v pevninské Číně a zbývající dopad pandemie na finanční situaci hongkongských firem. Pokud jde o probíhající diskusi o užitečnosti (a politické vhodnosti) navázání na americký dolar, MMF se domnívá, že systém vázaného směnného kurzu je pro toto území stále vhodným opatřením zajišťujícím makroekonomickou a finanční stabilitu. Hongkong by měl i nadále zaručovat volný pohyb kapitálu a zachovávat právní stát a zároveň podporovat inovace a posilovat vazby s oblastí „širšího okolí zálivu“ a se zeměmi, které jsou členy regionálního komplexního hospodářského partnerství.

Podnikatelské prostředí

Politický vývoj, včetně provádění zákona o národní bezpečnosti, svobody informací, ochrany osobních údajů a sankcí v souvislosti s ochranou osobních údajů, nadále vyvolává obavy mezinárodní podnikatelské komunity a ovlivnil vnímání Hongkongu jako mezinárodního obchodního centra.

Výraznějšími problémy uváděnými v průzkumech mezi podnikateli jsou výzvy spojené s přístupem k talentům a ekonomické vyhlídky Hongkongu. Mnozí podnikatelé zároveň uznávají, že ZAO zůstává konkurenceschopným místem pro podnikání díky svému jednoduchému daňovému systému, propojení s pevninskou Čínou a přístupem k ní, společnému právnímu systému, volnému pohybu kapitálu a plné směnitelnosti měny.

Zrušení omezení souvisejících s pandemií COVID-19 zlepšilo podnikatelské prostředí v ZAO. Po opětovném otevření Hongkongu a pevninské Číny mohly podniky opět plně využívat Hongkong jako regionální centrum. Některá odvětví hospodářství však nadále vykazují slabší výsledky (například odvětví související s cestovním ruchem). Odliv talentů během pandemie má také stále dopad na schopnost podniků najímat zaměstnance. Přísná politika týkající se pandemie COVID-19 a přetrvávající politické obavy snížily atraktivitu a oslabily pověst Hongkongu pro zahraniční talenty. Na konci roku 2023 byla pracovní síla v Hongkongu stále o 4,0 % nižší než před začátkem pandemie (což odpovídá 160 000 pracovníků), a to následkem kombinace emigrace a odchodu zahraničních zaměstnanců z města.

Každoroční průzkum zahraničních společností v Hongkongu⁴⁴ ukázal, že k 1. červnu 2023 se pokles **počtu zahraničních společností** (s výjimkou společností z pevninské Číny) zastavil (0,0% změna počtu společností od června 2022). Ve srovnání s červnem 2019 (úroveň před pandemií COVID-19) se však ustálil na úrovni o 5,2 % nižší. Počet zaměstnanců těchto podniků se od června 2019 rovněž snížil o 5,2 %. Počet zahraničních (nečínských) regionálních sídel klesl výrazněji (–6,1 % meziročně a –17,8 % ve srovnání s rokem 2019), což naznačuje,

⁴⁴ Zpráva o ročním průzkumu společností v Hongkongu za rok 2023 s mateřskými společnostmi se sídlem mimo Hongkong, Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1110004&scode=360>

že Hongkong může ztrácet na významu coby regionální obchodní centrum. Zatímco nečínských zahraničních společností v průzkumu ubylo, počet společností z pevninské Číny v Hongkongu meziročně vzrostl o 3,0 % a od roku 2019 o 21,0 %.

Přilákání talentů a firem zpět do Hongkongu a propagace ZAO ve světě byly v průběhu roku politickou prioritou. V prosinci 2022 zahájil činnost Úřad pro oslovování strategických podniků, jehož úkolem je přilákat do Hongkongu strategické podniky, a to i v oblasti cílených klíčových technologií. Dne 4. října podepsal dohodu s první skupinou 20 podniků, které zakládají nebo rozšiřují své podnikání v Hongkongu⁴⁵. Byly posíleny programy pro talentované osoby a v prosinci 2023 vláda v zájmu oslovení bohatých jednotlivců znovu zavedla program pro migraci na základě kapitálové investice (Capital Investment Entrant Scheme), který byl v roce 2015 pozastaven. Jedná se o investiční migrační program, který nabízí rychlejší cestu k povolení k pobytu pro osoby, které investují alespoň 30 milionů HKD (3,5 milionu EUR) na burzovním trhu nebo do jiných aktiv s výjimkou rezidenčních nemovitostí.

V každoročním **politickém projevu** ze dne 25. října 2023 navrhl předseda Výkonné rady politiky na podporu růstu a oživení ekonomiky, dalšího pokroku v integraci s „širším okolím zálivu“ v oblasti ekonomických, finančních a mezilidských toků (včetně zjednodušení vízového režimu pro cizince) a další účasti na iniciativě „Jedno pásmo, jedna cesta“. Prioritou zůstává přilákání dalších talentů a podniků, které by v Hongkongu založily své pobočky, včetně ústředí. Pokud jde o hospodářství, předseda Výkonné rady oznámil opatření na podporu cestovního ruchu a zřízení Úřadu pro rozvoj nové industrializace, jakož i program urychlení nové industrializace v hodnotě 10 miliard HKD (1,18 miliardy EUR). Dále budou podporována kulturní a tvůrčí odvětví. Pokud jde o finanční odvětví, prioritami jsou zlepšení likvidity trhu, posílení vzájemného přístupu s kapitálovým trhem pevninské Číny (včetně programů „connect“), usnadnění internacionalizace čínského jüanu a podpora finančních technologií (fintech) a zeleného financování. V politickém projevu byl rovněž oznámen akční plán na rozvoj Hongkongu jako předního mezinárodního námořního centra, podporu námořních služeb s vysokou přidanou hodnotou a usnadnění námořní spolupráce v rámci „širšího okolí zálivu“ (akční plán strategie rozvoje námořnictví a přístavů byl zveřejněn v prosinci). Podporována bude také doprava využívající nové zdroje energie, dekarbonizované budovy a recyklace.

Dalším politickým cílem je vytvořit z Hongkongu **centrum inovací a technologií**. V březnu 2023 podepsaly čínské ministerstvo pro vědu a technologie a hongkongská vláda „ujednání mezi pevninskou Čínou a Hongkongem o urychlení rozvoje Hongkongu jako mezinárodního inovačního a technologického centra“. Cílem tohoto ujednání je prohloubit vědeckou spolupráci, sdílet inovace a vyměňovat si talenty a využít výhod Hongkongu jako mezinárodního města. Hongkong zřizuje superpočítačové centrum umělé inteligence (první fáze má být podle politického projevu dokončena v roce 2024). V politickém projevu byly dále oznámeny plány na zřízení hongkongského institutu pro výzkum a vývoj v oblasti mikroelektroniky. V rozpočtu na roky 2023–2024 (únor 2023) jsou vyčleněny 3 miliardy HKD (352 milionů EUR) na rozvoj mezinárodní vědecko-výzkumné spolupráce a oslovení špičkových talentů, výzkumných týmů a podniků v oblasti inovací a technologií. Ve spolupráci s městem Šen-čen pokračovala výstavba Hongkongsko-šenčenského inovačního a technologického parku na hranici se Šen-čenem (nacházejícího se v Severní Metropoli). Fáze 1 by měla být dokončena do roku 2027.

⁴⁵ Tisková zpráva vlády Zvláštní administrativní oblasti Hongkong:
https://www.news.gov.hk/eng/2023/10/20231004/20231004_173732_399.html

Pokračovaly práce na rozvoji **Severní Metropole**. Rozvojová zóna, která bude zahrnovat obytné čtvrti, zónu pro inovace a technologie, logistické centrum a železniční infrastrukturu zajišťující spojení se zbytkem Hongkongu a Šen-čenu, bude dále integrovat Hongkong s „širším okolím zálivu“. V červnu byl zřízen koordinační úřad Severní Metropole, který má za úkol formulovat a vyhlásit akční program a prováděcí plán. Dalším velkým rozvojovým projektem je výstavba **umělých ostrovů Kau Yi Chau** (1 000 ha, pro nové obytné a obchodní čtvrti). V srpnu byla zveřejněna zpráva o zapojení veřejnosti.

V oblasti **zeleného financování** vydal Hongkong v průběhu roku další zelené dluhopisy v rámci vládního programu zelených dluhopisů, který byl zahájen v roce 2018. Hongkongský měnový úřad rovněž zahájil přípravné práce na vytvoření **zelené taxonomie** pro Hongkong, mimo jiné s využitím společné základní taxonomie (vyvinuté společně EU a pevninskou Čínou) jako reference. Hongkong se rovněž zavázal přijmout mezinárodní standardy finančního výkaznictví (IFRS) týkající se zveřejňování informací o udržitelném rozvoji.

Dne 1. června 2023 vstoupil v platnost nový hongkongský licenční režim pro platformy obchodování s **virtuálními aktivy**, který stanoví regulační požadavky na licencované platformy obchodování s virtuálními aktivy. Podle nového režimu budou muset centralizované platformy pro obchodování s virtuálními aktivy působící v Hongkongu požádat o licenci podle nařízení o cenných papírech a futures a/nebo nařízení o boji proti praní peněz a financování terorismu.

Obchodní politika

Hongkong uzavřel osm dohod o volném obchodu. Jedná se o dohody s pevninskou Čínou (dohoda o užším hospodářském partnerství, červen 2003, poté posílena), Novým Zélandem (březen 2010), členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (červen 2011), Chile (září 2012), Macaeem (říjen 2017), Sdružením národů jihovýchodní Asie (listopad 2017), Gruzií (červen 2018) a Austrálií (březen 2019). Hongkong rovněž podepsal 23 dohod o podpoře a ochraně investic se zahraničními ekonomikami (včetně deseti členských států EU) a byla uzavřena jednání (čeká se na podpis) s Bahrajnem, Maledivami a Myanmarem.

Hongkong nadále usiluje o brzké přistoupení k regionálnímu komplexnímu hospodářskému partnerství. Hongkong podal žádost o přistoupení v lednu 2022. V lednu 2023 zahájil Hongkong jednání o dohodě o volném obchodu s Peru. V říjnu byla podepsána dohoda o podpoře a ochraně investic s Tureckem⁴⁶. Probíhají jednání o dohodách o podpoře a ochraně investic s Bangladéšem, Ruskem a Saúdskou Arábií.

Ve svém politickém projevu z října 2023 předseda Výkonné rady uvedl, že Hongkong bude pokračovat ve svém úsilí o připojení k regionálnímu komplexnímu hospodářskému partnerství a v roce 2024 bude také pořádat 70 souvisejících akcí se členy regionálního komplexního hospodářského partnerství a zúčastněnými stranami nebo se jich účastnit. Hongkong bude rovněž aktivně usilovat o posílení své dohody o užším hospodářském partnerství s pevninskou Čínou, a to i prostřednictvím snahy o další liberalizaci, zaměřenou zejména na ta odvětví, v nichž má Hongkong konkurenční výhody (např. finanční služby).

Hospodářská integrace s pevninskou Čínou

⁴⁶ Tisková zpráva vlády Zvláštní administrativní oblasti Hongkong:
<https://www.info.gov.hk/gia/general/202310/31/P2023103100544.htm>

V oblasti **finanční integrace a vzájemného přístupu** byl v květnu spuštěn severní směr obchodování v rámci systému „Swap Connect“⁴⁷. Jeho cílem je poskytnout mezinárodním investorům kanál pro obchodování s produkty úrokových swapů na pevnině prostřednictvím spojení mezi infrastrukturními institucemi v Hongkongu a na pevnině. Cílem tohoto systému je usnadnit globálním investorům řízení úrokových rizik vyplývajících z jejich alokace do pevninských dluhopisů a zvýšit jejich účast na pevninském trhu s dluhopisy prostřednictvím Hongkongu. Společnost Hong Kong Exchanges and Clearing Limited (HKEX) spustila v červnu model HK\$-RMB Dual Counter, který investorům v Hongkongu nabízí možnost volby obchodovat s akciemi společnosti kótované na burze v Hongkongu buď v HKD, nebo v CNY.

V září 2023 regulační orgány v Hongkongu a pevninské Číně oznámily, že **program „propojení v oblasti správy majetku“ pro oblast „širšího okolí zálivu“** bude rozšířen⁴⁸, a to i pokud jde o kritéria způsobilosti, rozsah, produkty a kvóty.

V průběhu roku byly vydány politické pokyny a iniciativy týkající se rozvoje **zóny spolupráce moderního odvětví služeb Qianhai Šen-čen – Hongkong** (nacházející se v Šen-čenu) a posílení vazeb mezi zónou Qianhai a Hongkongem. To zahrnovalo usnadnění otevření bankovních účtů, zřízení centra poprodejních služeb hongkongských pojišťoven v zóně Qianhai a pomoc podnikům ze zóny Qianhai při získávání finančních prostředků a zakládání zahraničních operací v Hongkongu.

Pokud jde o „širší okolí zálivu“, politický projev navrhoval: i) společný investiční fond s vládou provincie Kuang-tung, který má investovat do projektů „širšího okolí zálivu“; ii) podporu přeshraničních datových toků; iii) logistické klastry na severu Hongkongu, které by sloužily jako logistická brána do „širšího okolí zálivu“, a iv) další posílení vzájemné finanční spolupráce (včetně spolupráce se zónou Qianhai a zřízení výboru pro spolupráci v oblasti finanční spolupráce s městem Šen-čen). Hongkong se rovněž snažil rozšířit na celou oblast „širšího okolí zálivu“ možnosti pevninských podniků přijmout hongkongské právo a služby řešení sporů posílením přeshraniční spolupráce v otázkách, jako je konkurzní řízení (v současné době dostupné pouze v zóně Qianhai a některých zónách volného obchodu). Rozšíří se přeshraniční spolupráce v oblasti zdravotnictví (včetně lékařského výzkumu, zdravotní péče a péče o seniory).

III. Vztahy mezi Hongkongem a pevninskou Čínou

V březnu proběhla na výročních plenárních zasedáních Všečínského shromáždění lidových zástupců a Čínského lidového politického poradního shromáždění, známých jako „dvě zasedání“, obměna vedení čínské ústřední vlády. To vedlo k řadě personálních změn týkajících se Hongkongu.

Ting Süe-siang, člen Stálého výboru politbyra Komunistické strany, se stal vicepremiérem a vedoucím ústřední vedoucí skupiny pro záležitosti Hongkongu a Macaa. Bývalý předseda Výkonné rady Tung Chee-hwa odstoupil z funkce místopředsedy Čínského lidového politického poradního shromáždění. Bývalý předseda Výkonné rady CY Leung si ponechal místo místopředsedy téhož orgánu.

⁴⁷ Tisková zpráva hongkongského měnového úřadu:
<https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2023/05/20230515-3/>

⁴⁸ Tisková zpráva hongkongského měnového úřadu:
<https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2023/09/20230928-4/>

Dne 11. března Starry Lee, zákonodárce a bývalý předseda propekingské politické strany „Demokratická aliance pro zlepšení a pokrok Hongkongu“, vystřídal Tam Yiu-chunga ve funkci jediného zástupce Hongkongu ve Stálém výboru Všečínského shromáždění lidových zástupců.

Na místní úrovni Peking 14. ledna jmenoval Čeng Jen-siunga, bývalého ředitele Úřadu na ochranu národní bezpečnosti ústřední lidové vlády v ZAO Hongkong, ředitelem styčného úřadu ústřední lidové vlády v ZAO Hongkong a poradcem pro národní bezpečnost Výboru pro ochranu národní bezpečnosti ZAO Hongkong, kde Čeng Jen-siung nahradil Luo Chuej-ninga. 18. července Peking jmenoval Tung Ťing-weje do funkce vedoucího Úřadu na ochranu národní bezpečnosti v ZAO Hongkong, kterou předtím zastával Čeng Jen-siung.

Spolu s personálními změnami Peking dne 16. března oznámil svůj plán povýšit Úřad pro záležitosti Hongkongu a Macaa spadající pod Státní radu na Úřad pro práci s Hongkongem a Macaem Ústředního výboru Komunistické strany Číny. Ve dnech 13. až 18. dubna navštívil Hongkong ředitel Úřadu pro práci s Hongkongem a Macaem Sia Pao-lung. Během svého pobytu se Sia setkal s vysokými představiteli výkonné, zákonodárné a soudní moci hongkongské vlády, jakož i se zástupci podnikatelského, právního, technologického a vzdělávacího sektoru. Sia se také zúčastnil slavnostního zahájení Dne vzdělávání v oblasti národní bezpečnosti pořádaného městem dne 15. dubna. V projevu, který pronesl 22. prosince, vyjádřil Sia Pao-lung svá očekávání od různých sektorů hongkongské společnosti, včetně vlády, politických skupin, podniků a obyčejných lidí.

Ve dnech 29. října až 5. listopadu navštívila Peking delegace sedmnácti soudců a soudních úředníků, kteří zde byli na výměnné návštěvě v rámci probíhajících profesních výměn mezi hongkongskými a pevninskými soudci a soudními úředníky. Ve dnech 19. až 25. listopadu navštívilo pevninu více než 30 úředníků v rámci prvního národního studijního programu pro politicky jmenované úředníky současné vlády.

Usnadnění integrace Hongkongu s pevninskou Čínou zůstalo politickou prioritou úřadů v Hongkongu, v oblasti delty Perlové řeky i v Pekingu. Vláda provincie Kuang-tung zveřejnila 7. listopadu „tříletý akční plán pro vybudování digitální oblasti pro „širší okolí zálivu“. Cílem plánu je poskytovat komplexní elektronické služby v oblastech, jako jsou služby pro zahájení podnikání a financování.

Pevninská Čína v průběhu roku byla největším obchodním partnerem Hongkongu v obchodu se zbožím a připadalo na ni 49,2 % celkového obchodu Hongkongu. Hongkong byl zase důležitým obchodním uzlem pro pevninskou Čínu a v roce 2023 se umístil jako pátý největší obchodní partner Číny.

Provincie Kuang-tung zůstala pro Hongkong důležitou základnou pro pasivní zušlechťovací styk. Dohoda o užším hospodářském partnerství s pevninskou Čínou (2003) byla nejvýznamnější obchodní dohodou Hongkongu. V roce 2023 nedošlo v této dohodě k žádné významné změně. Hodnota zboží zpětně vyvezeného přes Hongkong z pevninské Číny a do ní představuje přibližně 85,4 % celkové hodnoty hongkongského obchodu se zpětně vyvezeným zbožím (2022).

Hongkong zůstal klíčovým offshorovým finančním centrem a investičním centrem pevninské Číny. Na konci roku 2022 byla pevninská Čína pro Hongkong největším zdrojem příchozích přímých zahraničních investic, s výjimkou offshorových finančních center, a prvním cílem pro odchozí PZI z Hongkongu, na jejichž celkovém objemu se podílela 30 % (příchozí) a 49 %

(odchozí)⁴⁹. Hongkong byl zase největším zdrojem PZI v pevninské Číně, na který připadalo 55,9 % celkových PZI do pevninské Číny (na konci roku 2022), a hlavním cílem PZI pro pevninskou Čínu, na který připadalo 55,9 % PZI (na konci roku 2022). V Hongkongu bylo kótováno 1 447 podniků z pevninské Číny, které představují 76,5 % celkové tržní kapitalizace a 86,5% obrátu vlastního kapitálu.

Kapitálové trhy v Hongkongu a v pevninské Číně jsou propojeny prostřednictvím systému „Stock Connect“, který propojuje hongkongskou burzu s jejími protějšky v Šanghaji a Šen-čenu, a systému vzájemného přístupu na trh „Bond Connect“ v případě dluhopisových trhů. V září 2021 k tomu přibyl spuštění systému „Wealth Management Connect“ určeného pro „širší okolí zálivu“, který umožňuje oprávněným rezidentům pevninské Číny, Hongkongu a Macaa vzájemně investovat do produktů správy majetku distribuovaných bankami. V roce 2023 byly rozšířeny systémy „Stock Connect“ a byl zahájen severní směr obchodování v rámci systému „Swap Connect“

IV. Dvoustranné vztahy a spolupráce mezi EU a Hongkongem

V roce 2023 byl Hongkong po velmi omezujících opatřeních zavedených během pandemie znovu otevřen pro obchod a cestování. To přineslo nové možnosti, pokud jde o fyzická setkání, akce a návštěvníky.

Vedoucí zastoupení EU a generální konzulové členských států vedli pravidelný dialog s vysokými úředníky hongkongské vlády, včetně předsedy Výkonné rady.

Zastoupení EU společně s Evropskou obchodní komorou v Hongkongu (Eurocham) uspořádalo druhý ročník akce „Green Way“ s účastí na vysoké úrovni, jejímž výsledkem byla doporučení, která by umožnila větší zapojení průmyslu a norem EU do podpory hongkongského programu v oblasti životního prostředí. Kromě toho se uskutečnily veřejné informační činnosti o příslušných politikách EU, včetně mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích, směrnice o náležité péči, oběhovosti, nařízení o bateriích, zeleného financování, standardů podávání zpráv o environmentální, sociální a správní oblasti atd.

EU a Hongkong pokračovaly v dialogu o daňových otázkách a Hongkong změnil svůj daňový režim, pokud jde o osvobození příjmů ze zahraničí. Hongkong a EU se rovněž dohodly na rovnocennosti digitálního certifikátu COVID-19.

V roce 2023 se hongkongské orgány rozhodly nadále podporovat účast hongkongských subjektů v programu Horizont Evropa. Hongkongská rada pro výzkumné granty navrhla „mechanismus spolufinancování výzkumné spolupráce mezi EU a Hongkongem ze strany Rady pro výzkumné granty“, který má finančně podporovat subjekty se sídlem v Hongkongu, jež se chtějí zapojit do konsorcií v rámci programu Horizont Evropa. Byly uspořádány akce na podporu mezilidských výměn mezi EU a Hongkongem.

Podle každoročního průzkumu o zahraničních společnostech, který provádí hongkongský Úřad pro sčítání lidu a statistiku⁵⁰, **zůstala EU největší zahraniční obchodní komunitou ve městě**

⁴⁹ Statistická zpráva o přímých zahraničních investicích Hongkongu (vydání z roku 2021), 8. prosince 2023, dostupná na adrese <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1040003&scode=260>

⁵⁰ Zpráva o ročním průzkumu společností v Hongkongu za rok 2023 s mateřskými společnostmi se sídlem mimo Hongkong, Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong, dostupná na adrese: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1110004&scode=360>

před Japonskem, USA a Spojeným královstvím. K červnu 2023 zahájilo v Hongkongu činnost nejméně 1 548 společností z EU. Mnoho z nich (797) využívalo město jako své regionální sídlo nebo regionální kancelář. Podniky z EU byly činné v celé řadě odvětví včetně finančních a podnikatelských služeb, obchodu, logistiky, maloobchodu, stravování a stavebnictví. V průzkumu byl zaznamenán pokles počtu společností z EU o 3,4 % oproti úrovni před pandemií COVID-19 (červen 2019), zatímco celkový počet nečínských zahraničních společností se v daném období snížil o 5,2 %. To naznačuje, že společnosti z EU byly vůči místnímu vývoji odolnější než ostatní zahraniční podnikatelské komunity. Společnosti z EU, které omezily nebo přemístily některé činnosti a/nebo zaměstnance, ale v Hongkongu zůstávají, se však v těchto statistikách nezohledňují.

V prvních jedenácti měsících roku 2023 dosáhl **dvoustranný obchod se zbožím mezi EU a Hongkongem 28,5 miliardy EUR**, což je o 4,2 % více než ve stejném období roku 2022. Vývoz zboží z EU do Hongkongu činil 23,4 miliardy EUR, zatímco dovoz z Hongkongu činil 5,1 miliardy EUR, což pro EU znamenalo přebytek ve výši 18,2 miliardy EUR⁵¹. **EU byla v roce 2023 třetím největším obchodním partnerem Hongkongu v obchodu se zbožím** po pevninské Číně a Tchaj-wanu⁵². Hongkong byl nadále důležitou platformou pro obchod mezi pevninskou Čínou a EU.

EU byla **třetím největším** obchodním partnerem Hongkongu v oblasti služeb (poslední dostupné údaje, hongkongská statistika)⁵³. V roce 2022 byl Hongkong **desátým největším** partnerem EU pro dovoz služeb mimo EU a osmým největším partnerem pro vývoz služeb mimo EU (Eurostat)⁵⁴. Z údajů Eurostatu vyplývá, že objem obchodu EU se službami s Hongkongem dosáhl v roce 2022 celkové hodnoty přibližně 41 miliard EUR, přičemž v posledních letech dochází k **nárůstu** (+8 % v roce 2022, +30 % v roce 2021). Hlavními obchodovanými službami jsou doprava, telekomunikace, finanční služby a další obchodní služby.

EU byla pátým největším investorem v Hongkongu a druhým cílem přímých zahraničních investic Hongkongu na světě. Podle údajů Eurostatu byl Hongkong v roce 2022 devátým největším zdrojem PZI do EU s objemem 194,5 miliardy EUR (meziročně o 11,6 % více, ale o 4,2 % méně než v roce 2019, kdy dosáhl nejvyšší hodnoty) a patnáctým cílem PZI v EU s objemem 95,7 miliardy EUR (meziročně o 3,1 % více, ale o 42,8 % méně než v roce 2019, kdy dosáhl rekordní hodnoty)⁵⁵.

Nástroj na podporu politického dialogu mezi EU a Hongkongem nadále poskytoval platformu pro diskuse o tématech, jako je udržitelnost a výměny v oblasti vysokoškolského vzdělávání.

Dne 18. září vydal úřad komisaře ministerstva zahraničních věcí verbální nótu, v níž požaduje, aby zahraniční diplomatická zastoupení předložila osobní údaje o místních zaměstnancích. Dne

⁵¹ Zdroj: Eurostat: obchod se zbožím v Evropské unii

<https://ec.europa.eu/eurostat/comext/newxtweb/>

⁵² Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong:

<https://www.censtatd.gov.hk/en/scode230.html#section4>.

⁵³ Úřad pro sčítání lidu a statistiku Zvláštní administrativní oblasti Hongkong:

<https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1020011&scode=240>

⁵⁴ Eurostat: Obchod se službami v Evropské unii

<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database> a <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240130-1>

⁵⁵ Zdroj: Eurostat: statistika zahraničních investic Evropské unie

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/bop_fdi6_geo/default/table?lang=en

8. prosince vláda přijala návrh zákona, podle něhož musí zahraniční diplomatické mise žádat o souhlas s prodloužením pronájmu pozemků u úřadu komisaře ministerstva zahraničních věcí.

Zastoupení EU uspořádalo Filmový festival Evropské unie 2023, který byl zahájen ukrajinským filmem. Mezi další akce patřila výstava fotografií k výročí ruské útočné války proti Ukrajině, akce ke Světovému dni svobody tisku, panelová diskuse se zástupci občanské společnosti o právech LGBTI+ osob v Hongkongu v souvislosti s hongkongskou akcí Gay Games a promítání filmu s následnou diskusí u příležitosti Mezinárodního dne lidských práv 2023.

Na základě mandátu uděleného v závěrech Rady z července 2020 o Hongkongu⁵⁶ se budou nadále sledovat soudní procesy s prodemokratickými aktivisty. V roce 2023 zastoupení EU a členské státy EU provedly v Hongkongu 122 pozorování soudních procesů.

⁵⁶ <https://www.consilium.europa.eu/media/45222/council-conclusions-on-hong-kong.pdf>.